

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2023/24:48

Fredagen den 12 juli

§ 1 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor

Statsrådet Lotta Edholm

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 20–21 juni 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 16 juli 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. Vi säger varmt välkommen till statsrådet Lotta Edholm med medarbetare. Vi ska börja med åtterrapporten. Finns det något att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 2 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Nej.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går över till information och samråd, och först ut är dagordningspunkt 3, Den europeiska planeringsterminen 2024. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 4 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Jag är här i dag för att informera och samråda med nämnden inför det kommande Epscomötet i nästa vecka. Jag vill börja med dagordningspunkt 3, som handlar om den europeiska planeringsterminen för 2024. Dagordningspunkten är uppdelad i tre delar: en riktlinjedebatt och två beslutspunkter. Riktlinjedebatten kommer att vara på temat brist på arbetskraft och kompetens i EU.

Det är klart att regeringen välkomnar denna diskussion om brist på arbetskraft och kompetens i EU och att den hålls inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Regeringen avser att i diskussionen lyfta fram vikten av en välfungerande matchning på arbetsmarknaden för att motverka rådande arbetskrafts- och kompetensbrist för att stärka Europas konkurrenskraft.

En del i satsningarna är utbildning för arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden och saknar efterfrågad kompetens. Regeringen avser vidare att lyfta fram större möjligheter till livslångt lärande och omställning för att kunna tillgodose framtidens behov av utbildad arbetskraft. Regeringen avser också att lyfta fram vikten av att involvera arbetsmarknadens parter i det här arbetet.

En central utgångspunkt för regeringen är naturligtvis respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och skatte- och utbildningsområdet samt för principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Det är viktigt att den europeiska planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen för att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser och främja en hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt och välfungerande arbetsmarknader.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Detta gäller alltså själva punkt 3 och inte 3 a och 3 b.

Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag skulle bara rent allmänt vilja fråga hur statsrådet ser på ett eventuellt deltagande på ministernivå vid mötet den 16 juli. Avser regeringen att markera på något sätt gentemot Ungern och Orbán, som vi menar har gjort markanta felsteg och helt oacceptabelt reser runt under EU:s namn och för fram politik som EU inte står bakom utan som snarare splittrar EU och göder Rysslands intressen? EU har ju varit väldigt tydligt med att vi fullt och fast står bakom Ukraina mot Ryssland.

Hur avser statsrådet och regeringen att markera mot detta?

Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Naturligtvis är det ungerska ordförandeskapets agerande skadligt. Det måste få konsekvenser. EU-ministern meddelade i går att Sverige inte kommer att delta på de informella mötena under juli månad. På Epscomötet i nästa vecka kommer Sverige att representeras av Coreperambassadör Torbjörn Haak.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 3 a, Bidrag till de sysselsättnings- och socialpolitiska aspekterna i de landsspecifika rekommendationerna: rekommendationer om 2024 års nationella reformprogram för varje medlemsstat. Det är en beslutspunkt.

Anf. 9 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Punkt 3 a är alltså en beslutspunkt. Här förväntas Epscorådet ställa sig bakom sysselsättnings- och socialpolitiska delar av de landsspecifika rekommendationerna. Detta är en ärligt återkommande punkt på Epscodagordningen.

Regeringen ställer sig bakom att rekommendationer ges till medlemsstaterna. Sedan är det upp till varje medlemsland att välja hur man förhåller sig till rekommendationerna. Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom godkännande av de sysselsättnings- och socialpolitiska delarna i de landsspecifika rekommendationerna.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 3 b, Bedömning av 2024 års landsspecifika rekommendationer. Det är också en beslutspunkt.

Anf. 11 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Detta är också en årligt återkommande punkt där Epsco väntas godkänna ett gemensamt yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd. Yttrandet innehåller en sammanfattning av kommittéernas granskning av medlemsstaternas nationella åtgärder i syfte att följa upp förra årets landsspecifika rekommendationer samt övergripande noteringar avseende årets rekommendationer och process.

Regeringen föreslår att Sverige på rådsmötet ställer sig bakom att yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd godkänns.

Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det är inte helt enkelt vad man ska säga under vilken punkt. Men låt mig bara göra en liten uppföljning av vad vi talade om tidigare. Det är i alla fall min och vår bild att det egentligen är en ganska svag markering från regeringen att inte delta på de informella beslutsmötena under juli månad. Min erfarenhet – och det finns även dokumenterat på olika sätt – är att det ju inte är så ovanligt att ett land som Sverige inte alltid skickar sina ministrar till informella beslutsmöten under juli månad.

Min förhoppning är att statsministern och regeringen ska göra betydligt starkare markeringar gentemot Ungern framöver och alltså inte delta vid vare sig de informella beslutsmötena eller de formella mötena under Ungerns ledarskap.

Det jag sedan vill ta upp gäller väl både punkt 3 a och 3 b. Bland annat finns här rekommendationer där man uttrycker en oro och menar att Sverige behöver göra mer för att se till att vi får fler utbildade lärare. Detta känns som något som borde ligga ganska skolministerns ansvarsområde. Det är ju skolministern som är här och inte arbetsmarknadsministern.

Jag skulle vara intresserad av att höra vad ministern tänker sig att vi i Sverige ska göra på det temat, alltså för att se till att fler lärare utbildas.

Anf. 13 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Regeringen har tillsatt en utredning om lärarutbildningarna, bland annat i akt och mening att skärpa intagningskraven. I dag är det väldigt låga intagningskrav eftersom det är så få som söker lärarutbildningarna. Detta är ett väldigt viktigt arbete. Den

utredningen ska presentera sina förslag någon gång sent under hösten. Då får vi ta detta vidare, naturligtvis.

Antalet lärare och lärarbristen handlar inte bara om lärarutbildningarnas kvalitet och om dem som kommer in och så vidare, utan det handlar också om statusen för läraryrket i stort och om att se till att vi får en skola som fungerar, så att unga människor känner att lärare är något som de verkligen vill bli.

Den lärarutbildning som har varit väldigt framgångsrik är just den kortare utbildningen för dem som redan har en akademisk utbildning. Det finns nu ett försök att korta den utbildningen ytterligare. Det vi vet är att den korta utbildningen är väldigt framgångsrik och har färre avhopp, och de som har gått igenom denna kortare lärarutbildning stannar också i yrket längre. Dessa erfarenheter bör vi verkligen ta till oss.

Det är inte bara Sverige som har dessa problem, utan det är ett europeiskt problem att man har svårt att attrahera unga människor till att bli lärare. Det handlar förstås om vad de ser framför sig inom läraryrket. Men det är också viktigt att få fler som är lärare att stanna i yrket och kanske locka dem att inte gå i pension så tidigt som de tänkt sig utan stanna ytterligare något år. Det finns väldigt mycket att göra på den här fronten.

Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi får väl fortsätta diskussionen och debatten om lärarutbildningen vid ett annat tillfälle, men jag tackar statsrådet för svaret.

Delar av detta hör samman också med andra delar av rekommendationen, nämligen att Sverige behöver göra mer för att få människor med invandrarbakgrund in på arbetsmarknaden. Vi vet att lärarutbildningen är den utbildning som lockar flest människor som inte kommer från en akademisk tradition att våga välja ett akademiskt yrke. Detta kan man behöva fortsätta utveckla i framtiden, för det kan vara ett sätt att åtgärda inte bara en utan flera av de rekommendationer som Sverige får från EU.

Men jag tackar som sagt för svaret. Diskussionen om detta kan vi fortsätta vid annat tillfälle.

Anf. 15 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 4, Social inkludering av personer med funktionsnedsättning på EU-nivå och nationell nivå: stöd till återintegration på arbetsmarknaden. Detta är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 16 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Detta ska alltså handla om social integration av personer med funktionsnedsättning och hur man kan stödja deras återinträde på arbetsmarknaden. Självklart välkomnar regeringen denna riktlinjedebatt.

Regeringen avser att i debatten betona vikten av att medlemsstaterna stöttar personer med funktionsnedsättning som är i behov av stöd för att övergå eller återgå till arbete eller utbildning. I det här sammanhanget är deltagande i utbildning samt stöd från arbetsmarknadspolitiken viktigt.

Regeringen avser att nämna att det för svensk del kan vara fråga om såväl ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser som olika typer av

särskilda insatser för att underlätta anställningen av personer i målgruppen genom att kompensera för funktionsnedsättningen.

Regeringen avser vidare att betona vikten av att ha kontakt och dialog med organisationerna inom funktionsrättsrörelsen. En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna och nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och skatte- och utbildningsområdet samt för principen om subsidiaritet och proportionalitet.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Finns det några övriga frågor som statsrådet vill ta upp?

Anf. 18 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Nej. Jag önskar alla en trevlig sommar.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Tack detsamma till både statsrådet och medarbetare.

2023/24:48

12 juli

§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor
Landsbygdsminister Peter Kullgren
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 24 juni 2024
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 15 juli 2024

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Vi säger välkommen till statsrådet Peter Kullgren och medarbetare. Välkomna till EU-nämnden. Vi börjar med återrapporten. Finns det något att tillägga utöver det skriftliga från statsrådets sida?

Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Om det finns frågor försöker jag att svara på dem.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Det ser inte ut att finnas några frågor, och vi tackar så mycket för informationen.

Vi går därmed över till information och samråd och dagordningspunkt 3, Ordförandeskapets arbetsprogram. Det är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! På rådsmötet väntas det ungerska ordförandeskapet att presentera sitt arbetsprogram och prioriteringar inom jordbruks- och fiskeområdet. Vi förväntar oss ingen diskussion vid mötet om den frågan.

På jordbrukssidan planerar ordförandeskapet för diskussioner som kommer att ta upp arbetet med den framtida gemensamma jordbrukspolitiken. Det handlar bland annat om diskussioner om hur direktstöd och stöd för landsbygdsutveckling kan stärka jordbrukarnas konkurrenskraft samt möjligheterna att leva på landsbygden.

Det handlar vidare om löpande uppföljning om marknadssituationen och hur krisåtgärder kan utformas för att hantera risker för jordbrukarna på kort och lång sikt. Ordförandeskapet planerar även att ta fram rådsslutsatser om det framtida CAP.

Ordförandeskapet kommer också att prioritera förhandlingar om kommande föreslagna ändringar i den samlade marknadsordningen och direktiv om otillbörliga handelsmetoder.

Vidare kommer ordförandeskapet att fortsätta flera pågående förhandlingar om produktion och marknadsföring av växtförökningsmaterial och skogsodlingsmaterial, nya genomiska tekniker, skogsövervakningsförslaget och förslag om skydd av djur under transport samt hundars och katters välfärd och spårbarhet.

Avslutningsvis väntas i vanlig ordning fiskeförhandlingar till hösten. Där kommer givetvis en prioriterad fråga för ordförandeskapet att vara att ro förhandlingarna i hamn och fastställa fiskemöjligheter för 2025.

Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag skulle vilja fråga statsrådet hur regeringen har tänkt att medverka på rådsmötet den 15 juli. Det är med anledning av hur pre-

miärminister Orbán har diskvalificerat sig själv och Ungern till att bära EU-ordförandeskapet. Det är väl rimligt att ett land som Sverige politiskt markerar mot detta. Hur tänker regeringen agera?

2023/24:48
12 juli

Anf. 25 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Landsbygdsministern nämnde att det framtida CAP kommer att diskuteras. Det är viktiga frågor där den svenska politiken inför EU-valet signalerade att man ändå har någon typ av samsyn, att det är viktigt att stärka även för de småskaliga bönderna och att hela landet ska leva. En stor del av stödet i EU:s budget går i dag tyvärr till dem som har stora arealer – jag pratar om arealstödet.

Kommer regeringen inför det här mötet att framföra en mening om att det vore bra att reformera stödet så att även småskaliga bönder kan få en bättre chans att stärka resiliensen och även gynna de bönder som jobbar för en högre djurvälstånd och för miljö och klimat samtidigt som de brukar sin jord och bidrar till livsmedelsproduktionen?

Sedan var det frågan om skydd av djur under transport samt hundars och katters välfärd och spårbarhet. Den förra mandatperioden inom EU:s mandat var en besvikelse vad gäller djurvälstånd. Det har funnits ett stort engagemang från EU:s medborgare. Mer än en miljon personer har skrivit under medborgarinitiativ vad gäller att fasa ut burhållningen i hela EU, att sätta stopp för pälsindustrin inom EU och handeln till EU.

Dessa förslag kom inte upp trots att kommissionen hade lovat att göra en större översyn. När jag läser förslaget rör det en smal del av djurvälstånden. Kommer regeringen att verka för att bredda djurvälstånden, så att även andra frågor inkluderas? Hur bedömer regeringen framkomligheten och intresset från andra medlemsstater i dessa frågor?

Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru ordförande! Jag kan konstatera att agerandet i inledningen av det ungerska ordförandeskapet är skadligt. Man agerar inte utifrån mandat från EU. Det som regeringen hittills har beslutat är att vi inte kommer att delta i några informella ministerråd, initialt under juli. Det är vad regeringen har konstaterat hittills.

Även om vi vid de formella ministermötena primärt är där för att dra det som är på agendan och föra diskussionerna och förhandlingarna framåt, kommer vi självklart att vid tillfälle markera vårt missnöje med agerandet.

Övriga frågor som Rebecka Le Moine ställde är oerhört intressanta och viktiga. Jag instämmer i ingången på många av frågorna, men det är inte under punkten där det nytillträdde ordförandeskapet redogör för arbetsprogrammet som den stora diskussionen kommer att vara om dessa frågor.

Jag har tidigare i nämnden konstaterat att när vi har hanterat frågorna har den svenska positionen kvarstått. Vi tycker att man från kommissionens sida skyndsamt ska lägga fram resterande av det utlovade paketet om djurvälstånd. Men vi förväntar oss inte mycket av diskussion om ordförandeskapsprogrammet, utan det kommer vi att driva på när de frågorna väl kommer upp.

Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Att Sverige bestämmer sig för att inte delta på ministernivå på informella beslutsmöten där beslut inte fattas under två veckor i juli är en svag reaktion. Det är inte ovanligt att det under ett par veckor i juli inte är ministrar som företräder Sverige på de informella beslutsmötena. Jag tycker att det är en svag reaktion från regeringen, om än vällovlig.

Jag vill bara föra fram att jag verkligen tycker att regeringen ska överväga att absolut avstå från de informella beslutsmötena under hela Ungerns ordförandeskap, men också här och nu överväga om man inte ska avstå att delta med minister också på de formella beslutsmötena.

Det kan inte vara så att premiärminister Orbán ska kunna bete sig hur som helst och just nu agera i en riktning som bara splittrar EU. De enda som gynnas är Ryssland när EU:s beslut är precis tvärtom, det vill säga att vi står fullt och fast bakom Ukraina mot Ryssland.

Jag vill verkligen göra detta medskick, och jag hoppas att regeringen tar till sig. Landsbygdsministern kan väl vara den som går först i regeringen med detta.

Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Vi delar nog bilden av Orbáns agerande i det här läget, och vi kan fundera på många olika sätt att markera.

Jag är i grunden en vän av EU och en vän av att de processer som finns igång i EU ska fortsätta. Jag är mån om att relationerna som jag har byggt upp med övriga 25 länder ska fortsätta på ett bra sätt. Även om vi under sex månader i EU:s historia just nu har ett ordförandeskap som inte har börjat på ett bra sätt utan tvärtom på ett oerhört dåligt sätt kan man också ha ingången, vilket jag hittills har haft, att vi ska försöka att driva de processer som vi håller på med så framgångsrikt som möjligt, även om det finns ett ordförandeskap som gör saker som vi *verkligen* ogillar. Det ger oss också möjlighet att på ministernivå markera vad vi tycker om agerandet. Men detta ska inte på något sätt misstolkas som att vi inte motsätter oss det agerande vi nu har sett.

Anf. 29 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag ska inte förlänga debatten, men jag vill vara tydlig med att vi självklart alltid måste ta hänsyn till vad som är Sveriges bästa. Men man kan fortsätta att arbeta med processer inom EU. Beslut som behövs kan också fattas i EU, även om en minister inte är på plats.

Sedan är jag den första att understryka att det spelar roll om ministrar är på plats eller inte. Det har jag sagt tidigare. Men just av den anledningen här och nu spelar det roll med den politiska signalen som det skulle innebära om Sverige tillsammans med andra markerar hårdare mot Orbán. Vi har försökt att säga till, och premiärminister Orbán lyssnar inte. Nu kanske det är dags att gå lite tuffare fram.

Vi får fortsätta den diskussionen på annat håll.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! I likhet med rådsmötet i april kommer kommissionen att lämna en uppdatering av aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor, såsom WTO-förhandlingarna, frihandelsavtalsförhandlingarna och viktigare bilaterala handelsfrågor. I sak har dock inte mycket hänt sedan april.

Jordbruksförhandlingarna inom WTO är, som alltid, besvärliga. Det kan dock finnas en möjlighet att vissa ramar för det fortsatta förhandlingsarbetet beslutas i Genève innan sommaruppehållet. Förhandlingarna förväntas oavsett att fortsätta under hösten.

Vad gäller frihandelsavtalsförhandlingarna kan vissa tekniska framgångar skönjas med Indonesien, medan förhandlingarna med Indien går mer trögt. Det är dock positivt att frihandelsavtalet med Chile förväntas träda i kraft i början av nästa år.

Rysslands storskaliga anfallskrig mot Ukraina fortsätter att påverka EU:s prioriteringar och även handelsagendan. Kommissionen kommer att lämna en uppdatering om importen från Ukraina, vilket är en fortsatt känslig fråga för ett antal medlemsstater.

Därutöver förväntas rådet få information om kommissionens pågående arbete med att utvidga listan över de ryska produkter som numera omfattas av tullhöjningar. Sverige verkar tillsammans med ett antal medlemsstater för att de tullhöjningar som infördes den 1 juli ska omfatta ännu fler livsmedels- och jordbruksprodukter, för att begränsa Rysslands ekonomiska möjligheter att bedriva krig.

Slutligen förväntas Kinas pågående antidumpningsutredning av griskött från EU behandlas då många EU-medlemsstater kommer att drabbas av högre tullar när de införs. Trots fortsatt stora ansträngningar från svenskt håll kan svenska företag inte exportera griskött till Kina.

Anf. 32 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Jag vill börja med att understryka det vice ordförande Ernkrans sa. Det som händer är helt avgörande, och på något sätt hamnar alla andra diskussioner väldigt mycket under den stora paragrafdiskussionen om att Orbán försöker riva all trovärdighet som EU vill stå för i de stora säkerhetspolitiska frågorna just nu. Det är nästan så att alla stats- och regeringschefer står där och att han står bakom dem och pekar finger. All trovärdighet gällande hur vi vill agera säkerhetspolitiskt river han ned genom några enkla drag, för sina egna politiska syftens skull och för att tjäna pengar åt sig själv och sin regim.

Det är därför oerhört centralt att det inte blir någon nästan löjlig symbolhandling i sommar utan att det blir som Ernkrans föreslog, det vill säga något mer substantiellt. Det här handlar nämligen om något jag inte hittar någon liknelse för – jag tror inte att någon av oss gör det – men det är som att han river huset medan vi står kvar och diskar och renoverar inne. Det blir absurt. Jag tror att vi på något sätt måste åtminstone förstå att de här sex månaderna inte bara är sex månader utan en väldigt avgörande tid.

Dessutom tänker jag att detta är någonting som pågår och urholkar under ganska lång tid, det vill säga hur Orbán agerar och andra extrema nationalistiska och rasistiska partier går framåt runt om i EU just nu. Det är alltså en väldigt allvarlig diskussion, och jag tycker inte att rådet tog det här på allvar. Europaparlamentet gjorde det; man markerade att Ungern inte borde ha fått ordförandeskapet. Det går ju att markera mot ett land som inte följer reglerna, men rådet valde att ducka i de frågorna.

Lite grann har man alltså satt sig i en egen båt, där de andra institutionerna har varit mer tydliga. Hövlighetsfraserna fungerar i förhållande till normala politiska ledare, men det här är inte en normal politisk ledare. Det är en farlig ledare, som gör allt för att gynna sig själv på alla andras bekostnad.

Med det sagt, och om vi ändå ska gå in på det som man hoppas att tjänstemän kan framföra på mötet, vill jag ta upp exporten.

En viktig fråga för Sverige är det här med svinpesten. Där agerade regeringen bra, och Sverige fick bukt med detta. Samtidigt vet vi att exporten fick stoppas under den perioden. Hur har exporten kommit igång efteråt – fungerar den igen? Hur ser det ut visavi Kina? Hur ser exportsituationen ut? Det är viktigt att få igång exporten av det svenska grisköttet, särskilt med tanke på hur väl Sverige hanterade situationen. Jag vill förstås också höra vad regeringen har för strategi för att hjälpa till och skynda på.

Den andra frågan när det gäller exporten handlar om spannmål från Ukraina. Den diskussionen har vi socialdemokrater lyft många gånger, och regeringen är väl införstådd med problematiken. Men det är väldigt centralt för Ukraina att spannmålsexporten fungerar eftersom den är en så viktig del av Ukrainas ekonomi. Det blir samtidigt aktuellt även med tanke på Ungerns agerande i olika sammanhang. Hur avser regeringen att stötta Ukraina när det gäller spannmålsexporten och understryka den hårda linje mot Ryssland som är så nödvändig ekonomiskt?

Anf. 33 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Vi står fast vid vår tidigare anmälda avvikande ståndpunkt gällande problematiken kring miljö- och klimatfrågorna.

Anf. 34 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag börjar med att säga att vi också står fast vid vår tidigare anmälda avvikande ståndpunkt. Jag skulle dock gärna vilja ställa några frågor kring den här punkten, som handlar om handel och jordbruk.

Stigande matpriser är någonting som vi i Sverige har upplevt, men på global nivå är det något som även drivs av spekulation i mat. Jag undrar helt enkelt om det här är något som regeringen diskuterar eller om det finns en diskussion kring åtgärder som EU kan driva för att förhindra att det spekuleras i mat, vilket drabbar många och i slutändan riskerar att öka svälten i världen. Det är alltså min fråga.

Jag tänkte också brodera ut vår kritik i de här frågorna lite grann. Frihandelsavtalen är nämligen en stark grogrund för frustrationen i de så kallade bondeprotesterna, och det är något som väldigt sällan nämns i de dokument som vi får ta del av. När protesterna beskrivs av regeringen handlar det mycket om att det är besvärliga krav vad gäller miljö och klimat, men lyssnar man på många av dem som själva berättar om den

ohållbara situationen hör man att det handlar om en oerhört stor administrativ börda.

Det här är också någonting som regeringen brukar framföra, det vill säga att man vill jobba bort den administrativa bördan. Men då måste man vara medveten om att varje handelsavtal är en oerhört komplicerad och tjock juridisk lunta som går att omvandla till pengar för främst väldigt stora multinationella företag snarare än småbrukare. Därför är småbrukare runt om i världen väldigt kritiska gentemot frihandelsavtalen.

Jag tycker att det rimmar väldigt illa när man å ena sidan säger att man vill stötta småbrukarna och minska den administrativa bördan men å andra sidan driver på för just de handelsavtal som inte beräknas gynna just småskaliga lantbrukare runt om i världen. Det skulle vara intressant att höra landsbygdsministern resonera lite kring detta.

Anf. 35 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Mina medarbetare och jag kanske får hjälpas åt med några delar, men jag börjar med det Jytte Guteland sa om export av gris och svinpesten.

Jag har inte den absolut senaste uppdateringen av hur det ser ut i olika länder just nu – det kanske någon av mina medarbetare har – men vi arbetade intensivt för att få till fortsatt export till vissa länder som var kritiska. Vi regionaliserade egentligen exporten i Sverige – det var inte möjligt att exportera från vissa delar av Sverige, men från andra, som var friskförklarade, var det helt okej – och det är ganska omständliga processer beroende på hur mottagarlandet har skrivit sitt regelverk. Vissa kan konstatera att det är okej, och andra behövde ändra på delar för att kunna acceptera att vi hade smittan i landet men hade koll på den.

Det absolut viktigaste för att komma tillbaka till en export generellt sett är att vi blir friskförklarade, och det tar vi nu stormsteg mot att bli. Som det ser ut kommer vi att vara det land i Europa – ja, troligtvis i världen – som har haft den här hemska smittan och blivit friskförklarat snabbast.

Ja, regeringen agerade, men framför allt är det många andra som har agerat. Svenska jägare och statliga myndigheter, med SVA och Jordbruksverket i spetsen, var oerhört alerta och jobbade precis som man önskar att de ska arbeta i sådan här krissituationer. Jag tar såklart också gärna åt mig en del av äran, men man får ändå säga: Äras den som äras bör! Det har varit stora insatser.

Jag vet faktiskt inte rakt av hur mycket det är svinpesten som ligger till grund för Kinas beslut kontra andra delar och hur de diskussionerna går just nu – det är lite av ett delat ansvar mellan mig och andra statsråd – men det är möjligt att någon av medarbetarna har en mer exakt koll på det. Jag vill inte säga något som inte stämmer!

Vad gäller Ukraina är Sverige ett av de länder som driver på för Ukrainas sak. Vi är väldigt tydliga i rådet med vad vi tycker ska vara möjligt att exportera därifrån och att det inte ska vara några tullar på produkter därifrån. Samtidigt vill vi öka tullarna på produkter från Ryssland. Allt detta handlar om att möjliggöra försäljning från och intäkter till Ukraina och begränsa detsamma för Ryssland; det är den taktik vi har. Vi har också många likasinnade.

Samtidigt kan man inte blunda för de problem som de mest närliggande länderna de facto upplever och som jag har tagit upp i nämnden tidigare. Det här påverkar de ländernas jordbruksmarknad, exempelvis vad gäller

spannmål – man får ett överflöd, och priserna för de inhemska bönderna dumpas. De går då på knäna och får lägga ned. Jag förstår att det också blir en ansträngd situation. Den är självklart inte att jämföra med Ukrainas situation, men det är ändå en situation som behöver hanteras.

Därför behöver man också lyssna på de här länderna: Vad kan vi göra? Hur kan vi stötta dem så att de klarar situationen? Och framför allt: Hur fortsätter vi att säkerställa att korridorerna fortsätter att funka för det spannmål som oftast inte har Europa som destination utan ska till tredjeland? Det är det absolut viktigaste vi kan göra för att livsmedlen ska komma dit de ska.

Mina medarbetare får gärna komplettera med sådant jag garanterat har missat.

Anf. 36 Departementsrådet LARS OLSSON:

Det man möjligtvis kan säga när det gäller griskött och vår export av det är att de avtal vi har jobbat med i sak är klara. Det återstår egentligen bara signaturer på dem. Den situation vi nu har kring ett förslag om importtullar på elbilar från Kina och Kinas motåtgärd – att man ska undersöka om det finns otillåtna subventioner kring ett antal företag, såsom grisslakterier – kan självklart försena det här ytterligare för svenskt vidkommande.

Sedan var det en fråga kring spekulation i jordbruksprodukter. Det är ju så med en marknad att marknadsaktörer agerar utifrån den information som kommer fram. Det kan innebära spekulation som blir skadlig, som Rebecka beskriver. Det som är viktigt och som Sverige har fört fram är följande: Ju bättre marknadstransparens som finns, desto mindre risk är det för den här typen av spekulation. Det är någonting som Sverige driver i OECD, FAO och även inom EU.

Anf. 37 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi tackar för svaren och nöjer oss där nu, men vi har tillsammans med Centerpartiet en tidigare anmäld avvikande ståndpunkt om rättvis handel som vi vill lyfta än en gång.

Anf. 38 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag hade också en fråga angående frihandelsavtal kontra den administrativa bördan. Om det är någonting man inte vill svara på tror jag att jag ändå vet på ett ungefär hur argumenten lyder, men om man ville utveckla det skulle det vara intressant.

Anf. 39 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! När det kommer till frihandelsavtal håller jag med Rebecka Le Moine så långt som att det är viktigt att ha fokus på den administrativa bördan även i förhandlingar om frihandelsavtal, så att man inte skapar onödigt krångel. Fokus på en minskad administrativ börda bör finnas med i hela kedjan. Det krångel som induceras uppströms kan nämligen vara svårt att rätta till nedströms, i förordningar och hos myndigheter.

Anf. 40 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Självklart vill vi ha så få administrativa bördor som möjligt. Samtidigt finns det ganska goda skäl att ha ordning och reda på när vi ska ha avtal

med andra länder, inte minst vad gäller livsmedelsområdet. Många pratar om så kallade spegelklausuler kring hur man behandlar djur, exempelvis, i andra länder. Ska vi importera från ett land som har en djurvälstånd som är under all kritik? Det kan man diskutera.

Vi tror inte på generella spegelklausuler, men inom vissa områden måste man däremot kunna ställa krav på olika produktgrupper och exempelvis se till att man tar ett rimligt miljö- och djurvälståndsansvar i avtalen. Det kan såklart leda till att andra länder som vill exportera till EU behöver dokumentera, på samma sätt som vi behöver dokumentera hur vi tar hand om våra djur för att vi ska få exportera. Det är nog en administrativ börda som vi får leva med om vi ska säkerställa att det går sjyst till.

Generellt sett vill vi såklart förenkla i hela EU-systemet både kring jordbruksstöd och kring allt annat som i sig kan vara ganska komplicerat för många brukare. För de riktigt små jordbrukarna har det kommit lättnader, bland annat genom den förändring som kommissionen har gjort i CAP och som innebär att man under en viss arealmängd inte behöver ha samma krav på sig. Detta underlättar naturligtvis primärt för de små. Det sker alltså saker på detta område som vi välkomnar.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det hänvisades till en tidigare avvikande mening från S och C. Ska jag förstå det som att också Centerpartiet står fast vid den? Catarina Deremar får gärna förtydliga.

Anf. 42 CATARINA DEREMAR (C):

Ordförande! Det är alldeles rätt.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Vänsterpartiet, en från Miljöpartiet samt en gemensam från Socialdemokraterna och Centerpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Landsbygdsområdenas livskraft – generationsskifte och demografiska aspekter. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 44 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru ordförande! På rådmötet kommer utmaningar och förutsättningar för livskraftiga landsbygder att diskuteras. Den ekonomiska och sociala utvecklingen de senaste decennierna har medfört många förändringar för landsbygderna. Det handlar bland annat om den demografiska utvecklingen, som har inneburit en minskande och åldrande befolkning och bristande tillgänglighet till service och kommunikationer.

Diskussionen om landsbygdernas livskraft har pågått länge inom EU:s medlemsstater. År 2021 presenterade kommissionen en landsbygdsvision för EU:s landsbygder, och förra hösten antogs rådsslutsatser om EU:s landsbygdsvision. Det här blir den första diskussionen under det ungerska ordförandeskapet.

Regeringen fortsätter att arbeta för att stärka landsbygdernas utveckling utifrån målsättningen att hela Sverige ska fungera. Villkoren för att

leva, bo och verka i hela landet behöver förbättras. Regeringen anser att såväl EU-fonder som nationella medel är viktiga instrument för att bidra till utvecklingen på landsbygderna. Regelverken för olika EU-fonder behöver dock förenklas, och den administrativa bördan bör inte öka.

Det är insatser inom många olika politikområden som ger förutsättningar för utvecklingen på landsbygderna. Regeringen anser därför att det är viktigt att analysera vilka konsekvenser olika beslut och åtgärder får för dem som bor på landsbygderna.

För att främja näringslivet på landsbygderna behövs innovation, digitalisering, kompetensförsörjning och affärsutveckling i små och medelstora företag. För att landsbygderna ska vara attraktiva platser att bo, leva och verka på behövs god tillgänglighet till service och god infrastruktur. Det civila samhällets och de ungas engagemang behöver tas till vara för att stärka den lokala utvecklingen. Det är också viktigt med insatser för att säkra generationsväxling inom jordbruket.

Landsbygderna står inför flera utmaningar, men det finns också många möjligheter. Därför arbetar regeringen med en översyn av landsbygdspolitik, och målsättningen är att presentera en landsbygdspolitisk proposition våren 2026. Samtidigt har diskussionen om EU-fonderna efter 2027 startat. Diskussionen på rådet om livskraftiga landsbygder kommer att göra inspel till dessa processer.

Anf. 45 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Tack, landsbygdsministern, för en ståndpunkt där vi kan hålla med om mycket av det som står men där vi också gärna skulle ha velat ha ett ännu mer framåtlutat synsätt!

Det inleds med att ”en prioritering för regeringen är att hela Sverige ska fungera”. Lite för att illustrera det vi hade velat stärka ståndpunkten med skulle vi vilja lägga till ”utvecklas” så att det står ”fungera och utvecklas”. Vi tänker att landsbygden behöver utvecklas och inte bara fungera, för det låter väl defensivt.

Vår önskan är att det skulle ha varit ännu mer tryck på hur jobben ska tillkomma. Det står en hel del om företagens innovationskraft och så vidare, men för att jobben ska komma till behöver också vissa områden där det i dag saknas komponenter få utvecklas. Ett exempel är att vi ser en grön förändring med olika industrier som utvecklas snabbt på områden där det kanske inte finns så mycket bostäder eller möjligheter för familjer i dag.

I ståndpunkten tar man upp infrastruktur, vilket är viktigt. Men det handlar även om bostäder i vissa områden där detta kommer att utvecklas – om man får förutsättningarna. Det är detta som oron handlar om: Det kan finnas en kraft från industrier men också från mindre och medelstora företag, men det finns ingen infrastruktur i form av bostäder, välfärd och digitalisering. Det är där samhället behöver hjälpa till för att vi ska få till utvecklingsmöjligheterna i hela Sverige.

Vi hade önskat att man hade tryckt lite mer på bostäder, för vi tycker att det saknas i beskrivningen. Vi tycker också att det ska stå ”utvecklas” tillsammans med ”fungera”.

Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag instämmer i det som Jytte Guteland har framfört från Socialdemokraterna. Jag tycker att det här är väldigt lovvärt, och det

finns många bra saker med i den svenska ståndpunkten – det vill jag ha sagt.

Om man fick önska och trycka på något som svar på några av frågorna hade det varit fantastiskt om man kunde underlätta för landsbygden, som faktiskt är mycket av Sveriges och världens miljöhjältar i dag. Men de får väldigt lite betalt för det arbete de utför och det bidrag som de ger.

För att klara både Parisavtalet och Kunming–Montreal-avtalet måste man nog förr eller senare, och gärna så snart som möjligt, koppla ihop ekonomi och ekologi på ett mycket tydligare sätt.

Som ett exempel kan jag nämna att det finns många konflikter på landsbygden som också gäller artskyddet. Varför inte vända på det och försöka se till att de som har förekomst av hotade arter också får ett bidrag för att de är med och bevarar dessa viktiga arter för framtida generationer? Man kan också försöka koppla ihop kolsänkor med ett tack, en typ av finansiell stöttning, till alla dem som är med på sitt sätt och tacklar klimatkrisen.

De här sakerna hade kanske kunnat öka attraktiviteten och ge fler alternativ till unga människor som gärna vill bo och leva miljö- och klimatsmart men som ofta finner att den nuvarande miljön är ett lättare sätt att göra detta på. Man skulle kunna bryta den myten, eller vad man ska kalla det, genom att koppla ihop ekonomi och ekologi på ett lättare sätt. Om det kunde göras på en EU-nivå tror jag att flera av de olika lagstiftningarna skulle kunna gå väl samman med tanke på vad som finns i skogsstrategin, i CAP med mera. Detta är ett generellt medskick som jag vill göra.

Jag är också väl medveten om hur viktigt det är med mötesplatser på landsbygden och hur viktigt det är med lokala företag. Jag vet hur smärtsamt det är och vilket stort tomrum som uppstår när sådana här platser går i konkurs eller försvinner på annat sätt.

Därför skulle jag vilja framföra vikten av att möjliggöra för landsbygden och närboende att driva de här viktiga platserna genom kooperativ och att de får någon typ av förmån för detta. Det här är en ganska smal fråga, men jag vill ändå ta tillfället i akt att framföra som ett medskick att man ska försöka göra allt man kan för att underlätta för människor att fortsätta ha kvar dessa platser så att de inte försvinner. Det här är viktiga platser, inte bara för att köpa mat utan även för en hel rad andra saker.

Det handlar om att föra in perspektivet kooperativ ekonomi, också som företagsform. Men det handlar också om miljön och att försöka stötta det hela ekonomiskt, och det får då gärna komma från EU. Det hade varit en väldigt bra reform för landsbygden.

Anf. 47 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru ordförande! Jag uppfattar det mesta som medskick och synpunkter och inga direkta frågor. Men jag kan säga lite mer om detta.

Det kommer att finnas tre frågor som styrning för diskussionen på rådet. Den första handlar om hur landsbygdsåtgärder i den gemensamma jordbrukspolitiken på ett bättre sätt kan bidra till långsiktig livskraft i landsbygdsområdena. Här bedömer regeringen att det behövs insatser inom många samhällsområden, goda möjligheter till företagsutveckling, infrastruktur, tillgänglighet till service och andra åtgärder som bidrar till livskvalitet för dem som bor på landsbygderna. Insatser för att främja det

finns såväl inom EU:s fonder och program som inom den nationella politiken.

Den andra frågan rör synergier mellan EU:s fonder och program för att stärka landsbygdernas utveckling. Här vill regeringen i första hand lyfta fram behovet av att förenkla regler och inte öka den administrativa bördan.

Vad gäller den tredje frågan, om vilka element i olika strategier och program som bör genomföras inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och andra EU-fonder, lyfter vi till exempel vikten av konsekvensanalyser av hur olika insatser påverkar landsbygdernas utveckling. Det här ligger i linje med EU:s landsbygdsvision. För att kunna bedöma effekter i landsbygdsområdena av olika insatser bedömer kommissionen att det behövs konsekvensanalyser. Även regeringen tycker att detta är en viktig grund för att ge så goda förutsättningar som möjligt för livskraftiga landsbygder.

Detta kommer att vara ramen för diskussionen, och jag är helt övertygad om att vi kommer att kunna återkomma i flera delar när olika saker blir skarpare varter efter vi kommer längre fram i processerna.

Anf. 48 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Jag tackar för svaret från statsrådet. Jag och vi socialdemokrater skulle som en avvikande ståndpunkt vilja lägga till ordet ”utveckling”. Vi markerar därmed den lite mer framåtlutande linje vi skulle vilja ha när det gäller vad man kan åstadkomma med inte minst den gröna omställningen. Vi nöjer oss med detta.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 50 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru ordförande! Om det finns funderingar svarar vi på dem.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas några frågor, så vi tackar så mycket för i dag och önskar statsrådet med medarbetare en trevlig sommar.

Anf. 52 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Tack detsamma!

§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor
Statssekreterare Johanna Lybeck Lilja
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska
och finansiella frågor den 21 juni 2024
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
ekonomiska och finansiella frågor den 16 juli 2024

2023/24:48
12 juli

Anf. 53 ORDFÖRANDE:

Då hälsar vi statssekreterare Johanna Lybeck Lilja med medarbetare varmt välkomna till dagens EU-nämnd.

Vi börjar med återrapporten. Finns det någonting att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 54 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Fru ordförande! Jag tänker att vi gör som vi brukar, det vill säga att jag säger att ni har fått en skriftlig rapport från mötet i juni och att jag inte har något att tillägga till den.

Däremot vill jag passa på att informera om att det på måndag blir ett eurogruppsmöte i inkluderande format, så som det ofta har varit tidigare. Den här gången kommer ministrarna att fortsätta diskutera konkurrenskraft. Enrico Letta deltar. Han har ju skrivit en rapport om EU:s konkurrenskraft, och den kommer att vara utgångspunkt för diskussionen.

Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för informationen! Jag vill passa på att fråga hur regeringen ser på deltagande i kommande möten. Det gäller bland annat det möte statssekreteraren själv nämnde men även minst ministerrådsmöten, mot bakgrund av Orbáns agerande.

När Ryssland attackerade ukrainska barnsjukhus skakade Orbán hand med Putin i Moskva. Det är helt oacceptabelt. Min fråga till statssekreteraren är alltså hur regeringen ser på deltagande i kommande ministerrådsmöten för svensk del.

Anf. 56 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag misstänker att ni kommer att få samma svar som ni har fått tidigare under dagen. Vi är ju eniga. Det här är minst sagt upprörande. Som statsministern sa: Det här är ansvarslöst och illojalt.

Stämningen är väldigt upprörd. Vi är inte ensamma om att vara upprörda över det här bland medlemsstaterna. Det är tvärtom en förkrossande majoritet som är upprörda över agerandet.

Regeringen har beslutat att man inte kommer att delta på politisk nivå i de informella mötena eller andra möten som hålls i Ungern under sommaren. När vi säger politisk nivå betyder det att inte heller statssekreterare kommer att åka till de informella mötena eller andra möten som arrangeras i Ungern. Det är en tydlig markering mot agerandet från det ungerska ordförandeskapet.

Jag misstänker att följdfrågan – om jag får föregå den – blir hur vi agerar på de formella mötena. Finansministern avser att åka dit nästa vecka. Vi vill inte markera mot EU. Vi vill inte lamslå EU-arbetet, utan det är Ungern och Ungerns agerande som ordförande vi vill markera mot.

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tycker visserligen att det är vällovligt med den markering som regeringen gör men att om ett land som Sverige markerar genom att under två veckor i juli inte skicka sina ministrar till informella beslutsmöten på EU-nivå är det ändå en ganska svag markering. Det är väl inte ovanligt att deltagandet från svensk sida har sett ut så under två veckor i juli månad. Så har det varit tidigare.

Jag vill hävda att man behöver vara mycket tydligare och starkare i sin respons gentemot Orbán. Han är ju inte en ledare som alla andra, och hittills har han inte tagit reson. EU-länderna kanske behöver inse att man måste agera på ett annat sätt.

Jag tycker definitivt att ministrar inte ska delta på de informella beslutsmötena. Men jag tycker också att man behöver besluta att inte heller delta på ministernivå i de formella ministermötena. Vi måste alltid ha Sveriges bästa för ögonen, men det går ju faktiskt att flytta maskineriet i EU och fatta beslut också om ministern inte är på plats.

Jag säger detta för att jag vet hur viktigt det är att ministrarna är på plats. Därför skulle det i detta läge vara en mycket tydlig politisk signal om Sverige tillsammans med andra EU-länder kunde göra en markering mot Orbán på riktigt. Det skulle vara ett sätt att se till att det blir konsekvenser för Ungern när Orbán agerar så här. Men jag hör vad statssekreteraren säger. Det är samma svar som vi har fått från övriga statsråd. Där är vi alltså i dag.

Anf. 58 CATARINA DEREMAR (C):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för din kommentar till frågan! Men jag blir lite nyfiken på om Sverige gör det här ensamt eller om man har några vänner som markerar på samma sätt.

Anf. 59 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för kommentar och fråga! Vi är inte oeniga om substansen i det som hänt. Jag har nog aldrig sett så upprörd stämning i EU-kretsen tidigare, och jag har ändå varit med i ganska många år.

Vi gör en oerhört kraftfull markering. De andra länder som har gjort en markering väljer att inte delta på ministernivå men skickar biträdande ministrar. Vi har valt att gå ett steg längre och inte skicka någon på politisk nivå över huvud taget.

Jag hör vad ledamoten anser om att delta i de formella mötena, men det är de facto så att när man ska fatta viktiga beslut är det vi värnar allra mest stödet till Ukraina. Då är det viktigt att vara på plats med den tyngsta rösten för att driva på – inte minst med tanke på att Ungern har ordförandeskapet. Vi återkommer till Ukraina sedan.

Vad gäller andra länder pågår naturligtvis diskussioner i varje land, men det jag kan säga i dag är att de länder jag vet har fattat beslut om att inte skicka representation på ministernivå – där Sverige alltså har valt att gå ett steg längre – är Finland, Estland, Lettland, Litauen och Polen. Det är de länder jag känner till nu.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi lämnar därmed den punkten.

Vi går över till information och samråd, och först handlar det om övriga frågor. Finns det någonting att säga om dem?

Anf. 61 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Det är en återkommande punkt på dagordningen där ordförandeskapet brukar berätta hur det går i de olika förhandlingarna på finansmarknadsområdet. Det finns egentligen ingenting mer att säga om den. Det kommer inte att vara huvudfrågan på mötet, om jag uttrycker mig så.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Ordförandeskapets arbetsprogram. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 63 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Fru ordförande! För Ekofins del är mötet nästa vecka det första under det ungerska ordförandeskapet. Då kommer de, precis som alltid när ett nytt ordförandeskap har tillträtt, att presentera sitt arbetsprogram för Ekofin. Här brukar det vanligtvis inte bli någon diskussion i Ekofinkretsen.

Jag tänker inte upprepa informationen som ni har fått skriftligen.

Regeringen välkomnar *presentationen*, om jag får betona det. Men regeringen finner också att det är mycket anmärkningsvärt att Ukraina endast nämns i förbifarten i arbetsprogrammet. För regeringen är det ju av allra största vikt att EU fortsätter stödja Ukraina så länge det behövs. Givet Ungerns agerande, både tidigare och under de senaste dagarna, kommer regeringen att bevaka att de sätter sina nationella intressen åt sidan och i synnerhet ständigt bevaka att stöd till Ukraina prioriteras i rådets arbete.

Anf. 64 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Fru ordförande! Ordförandeskapet har tagit upp att man ska gå vidare med att arbeta med egna medel. Vilken är regeringens ståndpunkt kring det?

Anf. 65 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack så mycket för frågan! Regeringens ståndpunkt är helt oförändrad. Arbetet med att förhandla om nya egna medel har pågått ett bra tag. Låt oss säga att vi inte har kommit särskilt mycket framåt, men förhandlingarna fortsätter.

Det här lär väl aktualiseras senast i samband med förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram, det vill säga de som inleds 2025. Vi tror att EU-kommissionen lägger fram förslag för nästa fleråriga budgetram i juni 2025, så senast då lär nog frågan dyka upp igen. Regeringens position är oförändrad. Regeringen anser att egnamedelssystemet fungerar väl, och det finns inga skäl att ändra det.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Den ekonomiska återhämtningen i Europa. Punkt a under den rubriken handlar om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Det är en lägesrapport och en diskussionspunkt.

Anf. 67 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag hade tänkt ta punkterna a och b samlat, om det går bra.

På mötet kommer kommissionen som vanligt att ge en kort uppdatering om hur genomförandet av RRF:en går. Sedan ska rådet anta fem ändrade genomförandebeslut, alltså fem reviderade planer. Det handlar om Cyperns, Finlands, Greklands, Polens och Tysklands återhämtningsplaner. De är uppe för beslut och revidering.

Alla dessa länder har gjort mindre ändringar i sina planer med anledning av objektiva omständigheter. Det är alltså sådana som kan komma till följd av inflation, utbudsflaskhalsar och den typen av skäl som gör att man kan få ändra.

Tyskland har lagt till ett REPowerEU-kapitel. Det kommer också att diskuteras. Det innehåller bland annat åtgärder för att snabba på utbyggnaden av vindkraftverk i Tyskland.

Ni har fått skriftlig information om planerna. Därför tänkte jag faktiskt inte gå igenom alla ändringar nu, men jag är naturligtvis redo att svara på frågor.

Som vanligt välkomnar regeringen informationen om genomförandet. Regeringen håller också med kommissionen om att de fem planerna lever upp till villkoren i RRF. Regeringen kan därför ställa oss bakom genomförandebesluten.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning vad gäller punkt a.

Jag konstaterar också att det vad gäller punkt b finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 69 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Som jag precis sa är regeringen kritisk till att Ukraina inte prioriteras högre i ordförandeskapets arbetsprogram, men den här punkten ska i alla fall även fortsättningsvis vara på dagordningen under hösten. Det är både bra och viktigt.

På mötet nästa vecka ska vi få en uppdatering om genomförandet av Ukrainafaciliteten – alltså den vi antog under våren. Sedan sist vi var här har Ukraina fått en till utbetalning på 1,9 miljarder euro. Under hösten planeras två utbetalningar på drygt 4 miljarder euro vardera.

På rådsmötet nästa vecka hoppas vi också få höra mer från kommissionen om hur de ser på vägen framåt när det gäller G7-överenskommelsen om de immobiliserade tillgångarna. Det är ett pågående arbete på både G7-

nivå och inom EU, men vi hoppas få höra mera.

Vi har fortfarande inte fått ett formellt förslag från EU-kommissionen om hur överenskommelsen ska genomföras i EU. Regeringen ligger på för att få det på plats så fort som möjligt. Det återstår också flera frågor att lösa inom G7, inte minst vad gäller riskfördelningen mellan olika länder.

Huvudspåret som kommissionen har presenterat är ett nytt >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< lån som likt tidigare lån ska garanteras av EU-budgetens headroom, alltså det som är mellan utgiftstaket och egnamedelstaket. Regeringen ser positivt på detta tillvägagångssätt >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Processen skulle vara snabb och praktisk; vi har gjort det förut. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är naturligtvis också viktigt att vi försöker att hitta vägar och undersöker möjligheter att minska risken för EU-budgeten. Ett sådant sätt skulle kunna vara att se över den sanktionslagstiftning som reglerar de immobiliserade tillgångarna för att se till att de kommer att vara immobiliserade under en längre tid. Som det är i dag förlängs sanktionsbestämmelserna sex månader i taget.

Detta får vi naturligtvis analysera och ta ställning till när vi får det formella förslaget. Regeringen kommer självklart att återkomma till riksdagen när vi har fått ett förslag på bordet.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 7, som rör den europeiska planeringsterminen och landsspecifika rekommendationer. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 71 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tänkte återigen be att få ta punkterna a och b tillsammans. Det är en diger agenda för ett julmöte.

Ni fick kort information om vårpaketet när vi var här senast. Mer specifikt handlar det om att rådet ska godkänna de av årets landsspecifika rekommendationer som ligger under Ekofins ansvar, det vill säga de ekonomiska och finanspolitiska delarna, medan Epsco hanterar de sociala och sysselsättningspolitiska delarna. Det finns alltså en uppdelning mellan rådskonstellationerna. Rådet ska också godkänna slutsatser om de fördjupade granskningar som har gjorts inom det så kallade makroekonomiska obalansförfarandet, som vi kallar MIP, vilket står för Macroeconomic Imbalance Procedure.

Jag tänkte börja med att säga någonting kort om rekommendationerna och fokusera på dem som Sverige får i år. Det är i princip samma rekommendationer som tidigare år.

Den första handlar om finanspolitiken för 2025. Sverige rekommenderas bland annat att vidta åtgärder för att minska hushållens skuldsättning och öka effektiviteten på bostadsmarknaden. Detta känner vi igen. Den andra rör genomförandet av Sveriges återhämtningsplan och sammanhållningspolitiken. Den tredje handlar om att vi ska säkerställa uppfyllandet av EU:s klimatmål.

När det gäller de fördjupade granskningarna, in-depth reviews, anser kommissionen för tolfte året i rad att Sverige har makroekonomiska obalanser kopplade till hushållens skuldsättning och bostadsmarknaden. Åtta andra länder anses också ha obalanser.

I de slutsatser som ska godkännas på mötet beskrivs rådets syn på granskningarna. Bland annat noterar rådet kommissionens bedömningar.

Regeringen kan ställa sig bakom ett godkännande av både de aktuella landsspecifika rekommendationerna och slutsatserna.

Anf. 72 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill ställa en kontrollfråga som är viktig för mig och oss. Om jag minns rätt tillkom den fjärde rekommendationen förra året, och den finns kvar nu. Den handlar om att Sverige måste vidta åtgärder för att minska sina utsläpp, inte minst från fordonstrafiken. Det är väldigt tydligt i rekommendationerna att EU just nu inte tror att Sverige kommer att klara de klimatpolitiska målen till 2030.

I den svenska ståndpunkten står följande: ”Regeringen kan ställa sig bakom godkännandet av de ekonomiska och finanspolitiska delarna i årets landsspecifika rekommendationer.” Tillsammans med Lotta Edholm antog vi regeringens ståndpunkt att ställa sig bakom de delar som berör Epsco. Här står det om ekonomiska och finanspolitiska delar. Betyder det att man också ställer sig bakom rekommendationen som handlar om att Sverige måste vidta åtgärder för att minska utsläppen? Statssekreteraren får gärna förtydliga detta.

Anf. 73 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tackar för frågan. Jag kan bekräfta att även rekommendation 4 ingår i det som Ekofin ställer sig bakom.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt när det gäller både punkt a och punkt b.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten: rådets beslut inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott.

Anf. 75 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Här ska kommissionens förslag för så kallade underskotts förfaranden behandlas. Mer specifikt handlar det nu om förslag om att öppna underskotts förfaranden mot sju medlemsstater: Belgien, Frankrike, Italien, Malta, Polen, Slovakien och Ungern. Man vill också slå fast att Rumänien, som har varit i underskotts förfarande under flera år, inte har gjort tillräckligt för att korrigera sitt underskott inom ramen för pågående förfarande.

Som ni har sett i den kommenterade dagordningen kommer de formella besluten att fattas först efter Ekofin via skriftlig procedur. Detta hänger ihop med att förslagen kom sent. Det är en process att ta förslagen genom kommittéstrukturen, så man har inte hunnit med de formella steg som krävs för att Ekofin ska kunna fatta beslut på tisdag.

Vi väntar oss inga stora förändringar i de förslag ni har fått. Regeringen söker därför mandat att ställa sig bakom besluten där Sverige har rösträtt; det gäller ju enbart icke-euroländer. Skulle det mot förmodan bli någon ändring som vi bedömer föranleder ett nytt samråd kommer vi självklart att återkomma, men vi förväntar oss inte det.

Ni har fått information om förslagen. Jag kan dock säga att dessa sju länder bröt mot underskottskriteriet förra året, då de hade ett underskott på över 3 procent av bnp. De väntas ha ett underskott på över 3 procent även i år. Kommissionen föreslår att rådet öppnar underskottsförfaranden för alla dessa länder.

Rumänien fick i juni 2021 en rekommendation att komma till rätta med sitt underskott senast 2024. Detta har inte skett; Rumänien har i dag EU:s högsta budgetunderskott. Kommissionen har föreslagit för rådet att man ska fastställa att Rumänien inte har gjort tillräckligt inom ramen för sin underskottsförfarandeprocess.

Jag går vidare till stånpunkten. Som ni vet pågick förhandlingar om det nya finanspolitiska ramverket i ett och ett halvt år. Det har hela tiden varit viktigt för regeringen att se till att ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt, att det råder likabehandling mellan medlemsstaterna och att långsiktigt hållbara offentliga finanser främjas. Därför välkomnar regeringen att man nu öppnar underskottsförfaranden för de fem euroländerna, även om Sverige inte har rösträtt i denna fråga. När det gäller Polen, Ungern och Rumänien kan regeringen ställa sig bakom förslagen till beslut.

Anf. 76 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen.

Sverigedemokraterna står bakom regeringens stånpunkt. Det enda jag efterfrågar är en generell reflektion. Det finns som sagt förslag om att öppna ett underskottsförfarande för Frankrike, som är en väldigt stor ekonomi. Detsamma gäller Italien. Nu framgår att det krävs 16,2 miljarder euro för att Frankrike ska uppnå EU:s krav. Detta kombineras med en oklar regeringssammansättning där partierna har lovat att spendera mer. Min fråga är hur regeringen ser på att så pass stora ekonomier i EU inte klarar av kraven i stabilitets- och tillväxtpakten.

Anf. 77 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tackar Leonid Yurkovskiy för frågan. Det här skulle jag kunna prata om över hela er lunch, men jag ska försöka att inte göra det!

Vi har ju haft ett antal år med pandemi. Vi har ett krig. Vi har haft den så kallade undantagsklausulen aktiverad under flera år. Vi har haft en situation där stabilitets- och tillväxtpakten faktiskt inte har fungerat som den var tänkt att fungera. Därför har Sverige varit ett av de länder som tydligt har drivit på för att nå en ny överenskommelse. Mot den bakgrunden är det oerhört välkommet att man nu öppnar underskottsförfaranden.

Ända sedan eurokrisen, som följdes av pandemi och krig, har situationen vad gäller de offentliga finanserna försämrats på ett mycket oroande sätt i många i många av EU:s medlemsstater. Framför allt har statsskulden ökat dramatiskt i flera länder – Frankrike och Italien är tydliga exempel på detta. Det betyder att den finanspolitiska åtstramning som dessa länder

måste göra blir dramatisk.

I förändringen av stabilitets- och tillväxtpakten har vi kommit överens om medelfristiga planer. Jag kommer att återkomma till riksdagen inför att den svenska medelfristiga planen ska skickas in i höst.

En bana för utgifter ska antas. Den sätts utifrån skuldållbarhetsanalysen och kommer att ge ett åtstramningskrav som i vissa fall kommer att bli väldigt betungande att klara av. Det gäller inte bara dessa länder utan även vårt grannland Finland, som har satt sig i en situation med en hög och ökande statsskuld. Dessa anpassningskrav kommer att bli besvärliga.

Om länder inte håller sig till sin utgiftsbana utan avviker från den ska man öppna ett underskottsförfarande även för skuldkriteriet. Det blir helt centralt att hela tiden följa implementeringen av den överenskommelse som har gjorts när det gäller pakten, och regeringen avser att göra detta.

I de här länderna visar det sig ju hur kostsamt det är att ha en hög skuld. I Tysklands fall har räntekostnaderna för statsskulden fyrdubblats under de senaste åren. I Frankrike är räntekostnaderna i dag den näst största utgiften i statsbudgeten och beräknas bli den största utgiften från 2027. Jag tycker att detta tydligt visar hur viktigt det är att se till att man inte hamnar i en situation med alltför hög skuld och drakoniska åtstramningar.

Anf. 78 ORDFÖRANDE:

Ur ett planeringsperspektiv uppskattar vi att det inte drog ut över lunchen, men vi förstår att man skulle kunna prata om det så länge!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Konvergensrapporter från kommissionen och Europeiska centralbanken. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 79 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Fru ordförande! Här ska kommissionen och ECB presentera sina respektive konvergensrapporter. Det går alltid till så att de skriver varsin rapport och att dessa diskuteras samtidigt. I dessa rapporter granskar de hur länder som inte har euron som valuta lever upp till kriterierna för att gå med.

Ni har fått information skriftligen. Jag kan bara kort säga att inget land bedöms uppfylla alla kriterier i år. Kommissionen och ECB anser att vi i Sverige uppfyller kriterierna för offentliga finanser, den långsiktiga räntenivån och prisstabilitet, det vill säga inflationsmålet. Men eftersom vi har valt att inte gå med i växelkursmekanismen ERM II uppfyller vi inte växelkurskriteriet. Båda två anser också att vår centralbankslagstiftning inte fullt ut överensstämmer med EU-rätten. Detta är det som framförs i konvergensrapporterna.

Regeringen välkomnar förstås konvergensrapporterna och noterar bedömningen vad gäller Sveriges uppfyllande av kriterierna.

Anf. 80 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 10, Förberedelser inför G20-mötet med finansministrarna och centralbankscheferna den 25–26 juli 2024: EU:s mandat. Detta är en beslutspunkt.

2023/24:48
12 juli

Anf. 81 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Fru ordförande! Som vanligt inför G20-mötena ska rådet godkänna EU:s gemensamma positioner. Ni har fått ett utkast när det gäller positionerna. Det bygger till mycket stor del på tidigare överenskomna positioner inom EU. Regeringen kan ställa sig bakom dem.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Det finns inga sådana anmälda. Vi tackar för samrådet i den här delen.

§ 4 Ekonomiska och finansiella frågor – budget
Statssekreterare Johanna Lybeck Lilja
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 10 november 2023
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 23 juli 2024

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi går helt enkelt över till att diskutera budgetfrågor. Vi börjar med återrapporten. Finns det någonting att säga där? Nej. Vi tackar för informationen.

Vi går över till information och samråd och dagordningspunkt 3, som är EU:s årsbudget för 2025. Det är en beslutspunkt.

Anf. 84 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Nu blir det en lite längre föredragning. Sedan får vi ta frågor när de kommer.

EU-kommissionen presenterade förslaget till årsbudget i mitten av juni. Under juni och juli får vi ägna oss åt förhandlingar om förslaget i rådets budgetkommitté för att ta fram rådets position som kommer att tas upp på Coreper II den 17 juli. Jag vill understryka att rådets position antas med beslut med kvalificerad majoritet som grund.

Ekofin budget planeras att hållas den 23 juli. Men om en överenskommelse om rådets position kan nås i Coreper den 17 juli kommer Ekofin budget inte att vara nödvändigt utan kommer att ställas in. Så har skett tidigare år. Men vi vet naturligtvis ännu inte hur det kommer att gå i år. I så fall väntas rådet anta sin läsning genom en skriftlig procedur i september. Då återkommer vi i det skedet helt enkelt med ett skriftligt samråd till nämnden.

Sedan under hösten fortsätter förhandlingarna genom att Europaparlamentet antar sin position vad gäller årsbudgeten för 2025. Vi väntar oss också en ändringskrivelse från EU-kommissionen under oktober. Det har också förekommit tidigare. Det skulle inte vara någonting onormalt.

Därefter följer ett förlikningsförfarande mellan rådet och parlamentet. Slutförhandlingen väntas ske under november månad där rådet och parlamentet samlas i samband med Ekofin budget. Det är här den reella budgeten för 2025 egentligen förhandlas och antas helt enkelt.

Då ska vi titta lite på själva kommissionens förslag. Årsbudgeten utgår från de tak som är satta i den fleråriga budgetramen, MFF för 2021–2027.

EU-budgeten är uppdelad i anslag för åtaganden och anslag för betalningar. Anslagen för åtaganden är egentligen fråga om hur stor utgift man får ha för legala åtaganden som man gör under ett enskilt budgetår. Betalningsanslagen kan vara åtaganden man har ingått under året eller under tidigare år men som ska betalas i år. Det gäller att hålla isär det.

Det är betalningarna som reglerar Sveriges bni-avgift. Vi är ofta väldigt fokuserade på åtagandesidan. Det ger upphov till ett betalningskrav, kan man väl kalla det. Så ser det ut.

Vi tittar på vad kommissionens budgetförslag innehöll. Vi tittar på åtagandena inklusive specialinstrument utanför ram. De föreslås uppgå till nästan 200 miljarder euro. Det är en ökning med 2,3 procent jämfört med

budgeten för i år. Det lämnar en marginal till taket på ungefär 400 miljoner euro.

Betalningssidan inklusive specialinstrument utanför ram föreslås uppgå till lite knappt 153 miljarder euro. Det är en ökning med 4 procent jämfört med budgeten för 2024. Det lämnar en marginal till taket för betalningar på lite knappt 30 miljarder euro.

Sedan kommer tabellen. Jag ska inte gå igenom hela tabellen.

Man kan säga att årsbudgetförhandlingarna är fokuserade på att bestämma hur höga anslagen ska vara i förhållande till taken, som är det som är fastslaget i den fleråriga budgetramen.

Om vi tittar på åtagandesidan ser vi att de största relativa ökningarna är tre delar. En del är Migration och gränsförvaltning. Det är asyl, migration och EU:s myndighet Frontex. Den ligger på 22,7 procent. Jag vet inte om ni kan se det här. Det här är åtagandedelen, och jag går igenom de högsta relativa förändringarna.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Det syns också på baksidan av våra papper.

Anf. 86 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Vad bra. Tabellen är hemskt liten.

Rubrik 4 är Migration. Sedan är det rubrik 2b som är Resiliens och värden med en höjning på 18,9 procent. Därefter är det rubrik 7 EU:s offentliga förvaltning. Det är åtagandesidan.

På betalningssidan är de största relativa ökningarna i den sista kolumnen. Det är rubrik 2a, som är det som heter Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Tänk regionalfonder och sammanhållningspolitiken, helt enkelt. Det är 25,3 procent.

Rubrik 2b, Resiliens och värden, är nästan 19 procent. Rubrik 2b hänger ihop med räntebetalningarna på Next Generation EU.

Utöver nivåerna i årsbudgetförslaget förstärks vissa program med betalningar från Next Generation EU. Det är utöver detta. De ingår inte i årsbudgeten eller i årsbudgetprocessen. Men jag vill ändå nämna dem. Det är helt enkelt för att vi ska genomföra betalningar till länder inom ramen för Next Generation EU.

Jag vill också konstatera att det är en relativt låg betalningsnivå för år 2025, liknande som det har varit i år. Det har att göra med att vi är lite mellan perioder. Vissa program har fallit ut, och andra har inte kommit igång. Det hänger framför allt samman med sammanhållningspolitiken, som fortfarande är väldigt påverkad av pandemin. Det är en eftersläpning.

Det betyder egentligen att betalningsprofilen har förskjutits lite. Det är inte så att medlen minskar totalt sett. Men det blir lite mindre under de kommande åren och lite mer åren efter. Jag vill bara göra en tydlig konsumentupplysning i detta avseende.

När det gäller åtagandena är marginalen innanför ram negativ. Så är det. Det betyder att man måste använda specialinstrumenten som finns i den fleråriga budgetramen. Specialinstrumenten ligger utanför ramen och innanför taken. De finns ju där. Man får då ta dem i anspråk. När man har gjort det får man en marginal på 400 miljoner euro sett till det totala taket.

Detta är tabellerna. Vi har ännu större tabeller med fler kolumner, kan jag meddela.

Det här hoppas jag att ni känner igen, och till och med känner igen väl. Det är de svenska ståndpunkterna, eller regeringens ståndpunkt.

Vi kommer att fortsätta att verka för våra traditionella ståndpunkter. Det övergripande här är budgetdisciplin och restriktivitet. Det ska vara respekt för taken så att årsbudgeten beslutas med tillräckliga marginaler vad gäller både åtaganden och betalningar. Det är helt avgörande för att vi ska kunna ta hand om oförutsedda avgifter.

Vi måste ha lite flexibilitet. Inte minst i det här världsläget händer det saker i vår omvärld. Har vi inte det tvingas vi använda instrument utanför budgeten. Det blir väldigt olyckligt. Vi vill så långt som möjligt att specialinstrumenten inte tvingas mobiliseras, för de riskerar att öka den svenska EU-avgiften.

Däremot är det lite speciellt i år. Vi har den så kallade räntekaskadmekanismen, som var en överenskommelse. Det är ett fantastiskt ord. Det är en beskrivning av någonting ännu mer komplicerat. Det kom man överens om inom ramen för halvtidsöversynen.

Det är egentligen fråga om hur vi ska betala räntorna och betala tillbaka för återhämtningsfonden. Det är vad det kokar ned i. Den överenskommelsen säger i princip att man först ska hitta medel på existerande budgetrad. Sedan ska man försöka att omprioritera. Först när man har misslyckats med det träder det nya specialinstrumentet, EURI-instrumentet, in.

Eftersom specialinstrument riskerar att öka den svenska EU-avgiften har vi i år ett intresse av att se till att man använder budgeten fullt ut så långt det är möjligt. Det är lite en balansgång mellan att ha tillräckliga marginaler mot att inte vilja använda det nya EURI-instrumentet alltför mycket. Det är lite en balansgång vi går i år. Självklart bör nya utgifter finansieras genom omprioriteringar.

När det gäller årsbudgeten är det fortfarande lite osäkert vilken fråga likasinnade kommer att driva i arbetet. Precis som under förra året vill vi bedriva arbetet där vi kan få störst möjliga påverkan. Det gäller att hitta frågor där vi kan arbeta tillsammans med våra likasinnade. Då får vi störst genomslag.

Precis som tidigare år förhandlar vi just nu rådets position i årsbudgetprocessen. Den har en lägre utgiftsnivå i de förhandlingar vi har just nu än kommissionens förslag. Så brukar det se ut. Det är fortfarande negativ marginal innanför ram.

Men för att säkerställa att vi kan fortsätta att utöva inflytande i förhandlingarna – kom ihåg att det är beslut med kvalificerad majoritet som vi står inför – avser regeringen att rösta ja till rådets position. Det är helt enkelt för att kunna fortsätta att vara med i förhandlingarna under hösten för att se till att svenska ståndpunkter och synpunkter tas med så långt som möjligt. Sedan står vi inför ett nytt beslut i november på Ekofin budget.

Den information vi har just nu om våra likasinnade talar för att Sverige, om vi skulle rösta nej i det här skedet, skulle vara ensamt om det beslutet. Det betyder att vi isolerar oss och att vi inte längre kommer att vara en del av de fortsatta förhandlingarna. Det tror vi skulle vara olyckligt för att trycka på för de svenska ståndpunkterna.

Sedan ska man också komma ihåg att årsbudgeten i stor utsträckning handlar om att genomföra halvtidsöversynen. Den har vi redan sagt ja till.

Vi bevakar också implementeringen av den. Inför att vi har förlikningsmötet i Ekofin budget i november kommer vi självklart att återkomma till riksdagen.

2023/24:48
12 juli

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Tack för den pedagogiska genomgången av en komplex materia.

Anf. 88 BJÖRN WIECHEL (S):

Tack, statssekreteraren, för genomgången. Vi hade en föredragning på finansutskottet om det med ungefär samma materia. Det känns igen. Det här är klassiskt europeiskt mästerskap.

Jag har ändå några frågor. Statssekreteraren nämnde den fantastiska nya eventuella mekanismen. Har det runnit något vatten under bron i den frågan? Vet du någonting mer? Det är utifrån riskbedömningen att undvika det men att ändå få ned nivåer. Har det hänt någonting mer sedan vi hade överläggning i finansutskottet?

Sedan låter det allmänt klokt som svensk att göra sig spelbar och relevant i förhandlingarna och inte börja med att mäla ut sig det första man gör. Det är en god tradition.

Jag har en sista fråga. Det gäller den process där påverkan är som störst. Vad ser ni för processer och områden där vi kan nå mest framgång för att uppnå våra mål? Det undrar jag.

Anf. 89 STAFFAN EKLÖF (SD):

Ordförande! Det här är redan samordnat, men jag har likväl en fråga. Jag såg att den offentliga förvaltningen ökar med 5 procent, som ju kan tyckas är ganska mycket. Jag undrar: Vilka mekanismer finns det för sund sparsamhet och återhållsamhet för EU:s offentliga förvaltning?

Anf. 90 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Utöver de i sak mycket relevanta frågorna från Socialdemokraterna från Björn Wiechel vill jag bara ställa en kontrollfråga när det gäller att återkomma till riksdagen.

Att man inför beslutet i november återkommer till riksdagen betyder, om jag förstått statssekreteraren rätt, att man kommer till finansutskottet för överläggning och till EU-nämnden för muntligt samråd. Det är inte bara en skriftlig procedur där i november? Det var bara det jag ville kolla om processen.

Jag kan också lägga till en fråga. Nu är ju det här fortfarande mycket rörlig materia, men om jag läser de här siffrorna rätt ligger det en del neddragningar på det som är miljö och natur. Det kan vara intressant att höra hur regeringen agerar på det med tanke på att regeringen själv i fråga om mycket av sitt eget klimat- och miljöarbete hänvisar till vad som ska göras på EU-nivå mer än här hemma i Sverige. Statssekreteraren kanske kan reflektera lite över hur regeringen tar sig an de delarna.

Anf. 91 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Väldigt bra frågor och många frågor! Vi ska se om vi får till det här.

När det gäller räntekostnaderna för Next Generation EU har kommissionen sagt att dess bedömning är att det kommer att krävas 5,16 miljarder

euro. Det finns inte fullt utrymme under heading 2 b för detta, vilket gör att man kommer att behöva aktivera EURI-instrumentet till en begränsad del, 1,2 miljarder.

Sedan är det lite svårt att veta vad räntorna är i framtiden, så det här är prognoser. I rådets position har vi dragit ned kommissionens förslag i detta.

Jag tackar för stödet vad gäller regeringens agerande i att vara kvar i matchen och kunna fortsätta förhandla.

När det gäller heading 7, alltså Offentlig förvaltning, är det ingenting som rådet är särskilt förtjust i. Vi kan konstatera att det finns en överenskommelse om hur löner ska räknas upp i EU-systemet, som egentligen bygger på levnadsomkostnader i Belgien och Luxemburg och några andra utvalda huvudstäder. Det liksom ligger i tjänsteföreskrifterna som vi alla har kommit överens om, så det är lite svårt att ändra. Det blir vad det blir.

Sedan kan jag konstatera att i halvtidsöversynen sköts det inte till några medel för detta, utan kommissionen får helt enkelt hushålla. Det väckte inte enorm sympati i rådet.

Vad gäller själva överläggningarna framåt är vår avsikt att göra precis som tidigare år, det vill säga att vi överlägger i finansutskottet och samråder med EU-nämnden i sedvanlig ordning.

Sedan ska vi se om vi kan reda ut klimatdelen, som var den sista frågan. Jag tror att jag kan behöva lite hjälp med den.

Vi skjuter ju till på räntebetalningarna. Vi skjuter till på migration och asyl och den typen av frågor. Då måste man också hitta lite neddragningar, men jag tror inte att det är någon neddragning på naturresurser. Är det det? Jag måste be att få överlämna frågan.

Anf. 92 Departementsrådet CARL ASPLUND:

Jag är huvudman för EU-budgetfrågor. Jag antar att din fråga rör de siffror som finns i tabellen.

Att det förefaller vara mindre beror, om vår analys är korrekt, i huvudsak på förseningar i utbetalningar vad gäller landsbygdsprogrammen i samtliga medlemsstater, som ligger i den här kategorin. Eftersom man har klumpat ihop utgifterna på rubriknivå på ett inte alltigenom pedagogiskt sätt kan en renodlad försening i genomförande som genomsyrar både sammanhållningspolitik och landsbygdsutveckling framstå som en ambitionsnivåsänkning. Men kommissionens förslag innehåller inte, som jag tolkar det, aktiva beslut att prioritera ned just utgifter som är direkt kopplade till unionens klimatpolitik.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Det var allt, vad jag kan se av mina handlingar.

Anf. 94 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Trevlig sommar önskar jag alla!

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:
Detsamma önskar vi statssekreteraren och medarbetare!

2023/24:48
12 juli

Innehållsförteckning

§ 1 Syssestättungsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S).....	2
Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	2
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 9 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	3
Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S).....	3
Anf. 13 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	3
Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	4
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	6
Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S).....	6
Anf. 25 REBECKA LE MOINE (MP).....	7
Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	7
Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S).....	8
Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	8
Anf. 29 MATILDA ERNKRANS (S).....	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	9
Anf. 32 JYTTE GUTELAND (S)	9
Anf. 33 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	10
Anf. 34 REBECKA LE MOINE (MP).....	10
Anf. 35 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	11
Anf. 36 Departementsrådet LARS OLSSON	12
Anf. 37 JYTTE GUTELAND (S)	12
Anf. 38 REBECKA LE MOINE (MP).....	12
Anf. 39 STAFFAN EKLÖF (SD)	12
Anf. 40 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 42 CATARINA DEREMAR (C)	13
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 44 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	13
Anf. 45 JYTTE GUTELAND (S)	14

Anf. 46	REBECKA LE MOINE (MP)	14
Anf. 47	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	15
Anf. 48	JYTTE GUTELAND (S)	16
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 50	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 52	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
§ 3	Ekonomiska och finansiella frågor	17
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 54	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	17
Anf. 55	MATILDA ERNKRANS (S)	17
Anf. 56	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	17
Anf. 57	MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 58	CATARINA DEREMAR (C)	18
Anf. 59	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	18
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 61	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	19
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 63	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	19
Anf. 64	ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	19
Anf. 65	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	19
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 67	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	20
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 69	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	20
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 71	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	21
Anf. 72	MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 73	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	22
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 75	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	22
Anf. 76	LEONID YURKOVSKIY (SD)	23
Anf. 77	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	23
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 79	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	24
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 81	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	25
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	25
§ 4	Ekonomiska och finansiella frågor – budget	26
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 84	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	26
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 86	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	27
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 88	BJÖRN WIECHEL (S)	29
Anf. 89	STAFFAN EKLÖF (SD)	29
Anf. 90	MATILDA ERNKRANS (S)	29
Anf. 91	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	29
Anf. 92	Departementsrådet CARL ASPLUND	30
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	30

2023/24:48
12 juli

Anf. 94 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA30
Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....30